

певні ознаки. Зокрема: приватизації підлягає тільки те майно, яке перебуває в державній або комунальній власності; покупцями об'єктів приватизації можуть бути фізичні особи та юридичні особи з приватною формою власності; приватизація здійснюється тільки в порядку та у способи, встановлені спеціальним законодавством про приватизацію; приватизація легітимна, якщо власником прийнято рішення про приватизацію в порядку, встановленому законом.

Список літератури: 1. Anderson R.E., Djankov S., Pobl G., Claessons S. Privatization and Restructuring in Central and Eastern Europe, The World Bank Group, Note № 123. July 1997. 2. Перший шлях: Досвід приватизації в Чехії та уроки для України / В. Л. Ревенко, В. К. Черняк, І. В. Науменко, С. М. Правденко, О. Л. Барабаш. К., 1994. 3. Виноградов В. А., Веселовский С. Я. Приватизация в глобальном контексте: Опыт критич. исслед. М., 1998. 4. Воротін В. С. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних трансформацій: Моногр. К., 2002. 5. Перехідна економіка: Підруч. / За ред. В. М. Гейця.; Кол. авт.: Гесць В. М., Панченко Є. Г., Лібанова Е. М. та ін. К., 2003. 6. Реформування відносин власності в Україні: Моногр. / Під ред. О. Ю. Рудченка, С. Ю. Ледомської. К., 2004. 7. Тяпкина О. О. Правовые проблемы приватизации государственных предприятий: Дис. ... канд. юрид. наук. М., 2003. 8. Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві: Закон України // ВВР України. 1990. № 45. Ст. 602. 9. Концепція переходу Української РСР до ринкової економіки // ВВР України. 1990. № 48. Ст. 632. 10. Крюков И. Д. Приватизация как форма трансформации отношений собственности на современном этапе развития российской экономики: Дис... канд. экон. наук. М., 2003. 11. Kornai J. The principles of Privatization in Easten Europe // De Economist. 1992. № 2. 12. Камышанский В. П. Правовое регулирование приватизации государственных и муниципальных предприятий и его эффективность: Автореф. дисс... канд. юрид. наук. СПб, 1994. 13. Быбиков А. И. Правовые проблемы реализации государственной собственности. Иваново, 1992. 14. Про приватизацію державного майна: Закон України // ВВР України. 1997. № 17. Ст. 122. 15. Господарський кодекс України України // Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст. 462. 16. Адміністративне право України: Підручник / За заг.ред. акад. С. В. Ківалова. Одеса., 2003. 17. Адміністративне право України: Підручник для юрид.вузів і фак. / За ред. Ю. П. Битяка. Х., 2000. 18. Колпаков В. К. Адміністративне право України: Підручник. К., 1999. 19. Про затвердження Порядку подання та розгляду заяв на приватизацію: Наказ Фонду державного майна України від 01 липня 1997 р. № 683, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29 серпня 1997 р. за № 362/2166 // Офіційний вісник України. 1997. № 36. Ст.176. 20. Про затвердження Положення про комісію з приватизації: Наказ Фонду державного майна України від 15 липня 1997 № 743, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29 серпня 1997 року за № 361/2165 // Офіційний вісник України. 1997. № 36. Ст. 201. 21. Про деякі питання практики застосування у вирішенні спорів законодавства про приватизацію державного майна: Інформаційний лист Вишого арбітражного суду України № 01-8/500 від 25 квітня 2001 р. 22. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: у 2-х т. Т.2. Особлива частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов та ін. К., 2005.

Надійшла до редколегії 01.10.07

В. М. Василенко

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ ПРАЦІВНИКАМИ ВЕТЕРИНАРНОЇ МІЛІЦІЇ

Необхідність зміцнення законності та правопорядку є одним з найважливіших факторів побудови соціальної, демократичної,

правової держави в Україні. Саме на це, в основному, спрямована діяльність органів внутрішніх справ України, які для виконання покладених на них завдань використовують різноманітні засоби як правового, так і неправового характеру. Особливе місце серед останніх посідають заходи адміністративного примусу, до числа яких належать і адміністративно-запобіжні заходи.

Використання адміністративно-запобіжних заходів відіграє важливу роль у повсякденній діяльності підрозділів ветеринарної міліції. Шляхом їх застосування реалізуються найважливіші правоохоронні функції ветеринарної міліції, зокрема у сфері охорони прав і свобод громадян, підтримання громадського порядку та громадської безпеки, попередження та припинення правопорушень. Вони завдяки своїй профілактичній спрямованості, а саме з цього, як уявляється, починається процес правоохорони, посідають чи не найважливіше місце серед заходів адміністративного примусу, які застосовуються підрозділами міліції та іншими управлінськими структурами [1, с. 67].

Проблемам сутності та класифікації заходів адміністративного примусу, ефективності їх правового регулювання тою чи іншою мірою присвятили свої праці О. М. Бандурка, Д. М. Бахрах, Є. О. Безсмертний, Ю. П. Битяк, В. В. Зуй, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, А. П. Коренев, А. А. Попов, М. Г. Шульга тощо.

Проте дослідження адміністративно-запобіжних заходів у контексті застосування їх працівниками ветеринарної міліції не проводилося.

З огляду на сказане мета цієї статті полягає в розкритті поняття адміністративно-запобіжних заходів, вирішенні проблем застосування окремих видів адміністративно-запобіжних заходів працівниками ветеринарної міліції та розробці пропозицій з їх удосконалення.

Незважаючи на велику кількість наукових праць, присвячених дослідженню адміністративно-запобіжних заходів, в адміністративно-правовій науці і досить не сформувалося єдиновизначене поняття цих заходів.

Найчастіше під заходами адміністративного запобігання розуміють дії повноважних органів або посадових осіб, спрямовані на примусове забезпечення виконання громадянами обов'язків перед суспільством, забезпечення суспільної безпеки і громадського порядку, недопущення і боротьбу зі стихійним лихом, епідеміями, епізоотіями та ліквідацію їх наслідків [2, с. 152].

Зустрічаються праці, в яких називаються адміністративно-попереджувальні міри, підставою для застосування яких є не правопорушення, а настання особливих, установлених законодавством умов як пов'язаних, так і не пов'язаних з діями людини [3,

с. 291], або зазначається тільки їх мета [4, с. 200] чи просто факт існування адміністративно-запобіжних заходів [5, с. 114].

Проте вважається, що найбільш повним за змістом є поняття, надане Є. О. Безсмертним, який визначає адміністративно-запобіжні заходи, в тому числі і ті, що застосовуються органами внутрішніх справ, як комплекс заходів впливу морального, фізичного, організаційного та іншого характеру, які дають можливість виявляти і не допускати правопорушення, забезпечувати громадський порядок і громадську безпеку за різних надзвичайних обставин [6, с. 10].

Значення цих заходів обумовлено, перш за все, їх різноманітним характером, оперативністю, можливістю застосування за різних обставин, досягаючи при цьому різних правоохоронних цілей [6, с. 10].

Аналіз чинного законодавства дозволяє віднести до адміністративно-запобіжних заходів, які найчастіше застосовуються працівниками ветеринарної міліції у повсякденній діяльності: 1) перевірку документів (п. 2 ст. 11 Закону України «Про міліцію» [7]); 2) огляд поклажі, багажу та огляд пасажирів різних транспортних засобів згідно з чинним законодавством (п. 14 ст. 11 Закону України «Про міліцію»); 4) відвідування та огляд підприємств, установ і організацій (п. 15 ст. 11 ЗУ «Про міліцію»). Крім цього, працівники ветеринарної міліції, в межах своєї компетенції, мають право безперешкодно відвідувати і перевіряти об'єкти державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду усіх форм власності на відповідній території, одержувати про них інформацію щодо епізоотичного стану, виявлення причин захворювання тварин та оцінки ветеринарно-санітарного стану об'єктів, якості продукції тваринного походження (пп. 1 п. 14 Положення про підрозділи ветеринарної міліції з проведення карантинних ветеринарних заходів [8]); 5) входження на земельні ділянки, в жилі та інші приміщення громадян (п. 16 ст. 11 ЗУ «Про міліцію»); 6) право вносити відповідним державним органам, громадським об'єднанням або службовим особам, підприємствам, установам, організаціям обов'язкові до розгляду подання про необхідність усунення причин і умов, що сприяють вчиненню правопорушень (п. 19 ст. 11 Закону України «Про міліцію»). Право видавати обов'язкові для виконання приписи про усунення порушень протиепізоотичних і ветеринарно-санітарних заходів щодо профілактики, локалізації та ліквідації інфекційних захворювань тварин. (пп. 2, 5 п. 14 Положення про підрозділи ветеринарної міліції з проведення карантинних ветеринарних заходів). Вносити пропозиції щодо призупинення, поновлення або анулювання (скасування) експлуатацій-

них дозволів (п. 7 ст. 11 Закону України «Про ветеринарну медицину» [9]).

Проведення огляду, зокрема обстеження (огляд) вантажу, який перевозиться, різних об'єктів з приводу відповідності їх різним вимогам (наприклад, ветеринарно-санітарним) є найчастіше застосовуваним працівниками ветеринарної міліції адміністративно-запобіжним заходом. В усіх цих випадках головною метою застосування цього заходу є попередження та виявлення правопорушень. Тобто огляд має чітко виражений профілактичний характер.

Разом з тим у ст. 264 КУпАП [10] не вказана різниця між оглядом як запобіжним заходом і як заходом припинення. У ній, по суті, встановлено однакові правила застосування різних за характером заходів [1, с. 88]. Тому на практиці у працівників ветеринарної міліції виникають труднощі з процесуального оформлення застосування зазначеного заходу. Наприклад, огляд транспортного засобу, ручної кладі, багажу найчастіше застосовується як запобіжний захід, без здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, без відповідного процесуального оформлення. Однак в разі виявлення правопорушення про застосування огляду має бути складено відповідний протокол (ч. 5 ст. 264 КпАП України).

Як впливає із зазначеного, застосування огляду як адміністративно-запобіжного заходу в чинному законодавстві не врегульовано. Тому виникає необхідність у вдосконаленні норм адміністративного законодавства, зокрема ст. ст. 260, 264 КпАП України, які визначають підстави та порядок проведення особистого огляду і огляду речей. Необхідно більш чітко визначити підстави та порядок застосування особистого огляду, огляду речей, транспортних засобів, вантажів, що перевозяться, а також інших об'єктів. Це значно підвищить ефективність застосування цього заходу і поліпшить діяльність працівників міліції щодо забезпечення громадського порядку та громадської безпеки.

Відповідно до п. 19 ст. 11 Закону України «Про міліцію» працівники ветеринарної міліції мають право вносити відповідним державним органам, громадським об'єднанням або службовим особам, підприємствам, установам, організаціям обов'язкові до розгляду подання про необхідність усунення причин і умов, що сприяють вчиненню правопорушень.

Головна особливість цього заходу полягає в тому, що запобігання вчиненню правопорушень конкретним органом чи посадовою собою в майбутньому досягається не шляхом виявлення правопорушення і подальшого його припинення, а шляхом впливу на обставини, які їх породжують.

Внесення таких подань передбачено не тільки Законом України «Про міліцію». Так, ст. 282 КпАП України визначає, що орган (посадова особа), який розглядає справу, встановивши причини та умови, що сприяли вчиненню адміністративного правопорушення, вносить у відповідний державний орган чи орган місцевого самоврядування, громадську організацію або посадовій особі пропозиції про вжиття заходів щодо усунення цих причин та умов.

Вважається, що п. 19 ст. 11 Закону України «Про міліцію» значно ширш за змістом, ніж норма ст. 282 КпАП України, оскільки остання уповноважує на внесення зазначених пропозицій лише орган (посадову особу), який розглядає справу про адміністративне правопорушення. А відповідно до п. 19 ст. 11 Закону України «Про міліцію» подання можуть вносити посадові особи, які не мають повноважень щодо розгляду справи.

Крім того, відповідно до пп. 2, 5 п. 14 Положення про підрозділи ветеринарної міліції з проведення карантинних ветеринарних заходів, працівники ветеринарної міліції мають право видавати обов'язкові для виконання приписи про усунення порушень протиепізоотичних і ветеринарно-санітарних заходів щодо профілактики, локалізації та ліквідації інфекційних захворювань тварин.

Слід відмітити, що законодавець лише в ст. 282 КпАП України закріпив обов'язок відповідного державного органу чи органу місцевого самоврядування, громадської організації або посадовій особи повідомити протягом місяця з дня надходження пропозиції орган (посадову особу), який вніс пропозицію про вжиття заходів щодо усунення причин та умов, що сприяли вчиненню правопорушення. У всіх інших випадках строки повідомлення про виконання обов'язкових приписів чи пропозицій не передбачено. Також не передбачено будь-яких заходів впливу за невиконання цього обов'язку.

Отже, у випадку невиконання органом (посадовою особою) зазначеного обов'язку, працівники ветеринарної міліції не мають права застосувати жодних правових санкцій відносно останніх. Саме тому виникає необхідність доповнити п. 19 ст. 11 Закону України «Про міліцію» та пп. 2, 5 п. 14 Положення про підрозділи ветеринарної міліції з проведення карантинних ветеринарних заходів вказівкою про обов'язковість вжиття заходів за поданням (приписом) міліції та повідомлення про це відповідної посадовій особі протягом місячного терміну. Крім того, відповідальність за невиконання заходів, зазначених у такому поданні (приписі), має наставати за загальними підставами, тобто відповідно до ст. 185 КпАП України, яка передбачає адміністративну відповідальність за зісну непокору законному розпорядженню або вимозі праців-

ника міліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця.

Список літератури: 1. Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації: Монографія / За заг. ред. проф. О. М. Бандурки. Х., 2002. 2. Адміністративне право України: Підручн. для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богуцький, В. М. Гарашук та ін.; За ред. Ю. П. Битяка. Х., 2000. 3. Административное право / Под ред. Л. Л. Попова. М., 2002. 4. Колпаков В. К. Адміністративне право України: Підруч. К., 1999. 5. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: Підруч. К., 1995. 6. Є. О. Безсмертний Адміністративно-запобіжні заходи, що застосовуються органами внутрішніх справ: Автореф. Дис. ...канд. юрид. наук. Х., 1997. 7. Закон України «Про міліцію» // ВВР УРСР. 1991. №4. Ст. 20. 8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року №395 «Про затвердження Положення про підрозділи ветеринарної міліції з проведення карантинних ветеринарних заходів» // Зібрання законодавства України. Звід постанов Кабінету Міністрів України. Серія 2, 7/2002. Ст. 513. Ст.ст. 233–239. 9. Закон України «Про ветеринарну медицину» // Відомості Верховної Ради (ВВР). 1992. № 36. Ст. 531. 10. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)1984. Додаток до № 51. Ст.1122.

Надійшла до редколегії 13.11.07